

تصمیم در بحران

کیومرث اشتریان

۱- تمرکز در تصمیم‌گیری و مهم‌تر از آن تعیین مسئول تصمیم‌گیری، یک امر اساسی است. تمرکز و تعیین مسئولیت سبب می‌شود که «تصمیم‌گیری جنگی» که یک تصمیم حیاتی است، اسیر دو جنبه افراط و تفریط نشود و مقام مسئول پاسخ‌گو باشد. یک سوی افراط این است که بدون برآورد فنی از میدان، کشور وارد مهلکه شود و سوی تفریط، آن است که «ترسوها» دایر مدار تصمیم‌گیری شوند و یک‌شبه همه چیز بر باد برود.

۲- ما در وضعیتی قرار داده شده‌ایم که راه گریز و گزیری جز مقاومت نیست؛ یعنی جنگی همه‌جانبه و تهاجمی تا پایان. ملاحظات تصمیم‌گیری کلان در این زمینه باید رعایت شود؛ یعنی تمرکز و مسئولیت‌پذیری در برابر تصمیم‌ها. در کشورها مسئولیت‌ها کم می‌شود. این به آن معناست که مسئول اصلی هدایت کشور باید مشخص شود. در غیراین‌صورت «تصمیم» به سوی افراط‌گرایی بی‌مسئولیت گرایش می‌یابد.

۳- معلوم نیست که تصمیم‌گیری شورایی در بحران تا حد چه پاسخ‌گو باشد. توجه داشته باشید که حتی «شورای موقت مذکور در اصل ۱۱۱» با «شورای رهبری» تفاوت دارد.

۴- در بحران‌ها تعیین استراتژی خروج ضروری است. اما استراتژی خروج ضرورتاً به معنی استراتژی صلح نیست و می‌تواند سناریوی تصاعد نیز باشد. سناریوی تصاعد، طرف مهاجم را هم‌تراز با طرف قربانی گرفتار و او را مجبور به تمکین می‌کند. برخی گزارش‌ها، اگر نه بسیاری، از موفقیت‌های ایران در سناریوی تصاعد حکایت دارد. شاید آمریکا، اسرائیل و جهانیان تصور نمی‌کردند که در این مدت کوتاه ایران بتواند منطقه را به کنترل درآورد. البته این بسته به اطلاعات فنی نظامی است که ما در اختیار نداریم. اگر چنین باشد، استراتژی خروج در راه درستی قرار دارد.

۵- فضای تصمیم‌های اساسی باید از هوچی‌گری جدا شود. حفظ فضای حماسه، مقاومت و جنگندگی ضروری است. ایرانیان جنگ‌طلب نیستند اما جنگنده‌اند. دمیدن روح حماسه نباید فضایی فراهم کند که کسی را یارای ارائه تحلیل‌های فنی نباشد و کارشناس فنی با هوچی‌گری از میدان به در برود.

۶- به‌شدت از حاکمیت فرقه‌های خودسسر در تصمیم‌گیری احتراز کنید. ویژگی اصلی اینان «بی‌مسئولیتی» است و هیچ‌گاه به هیچ چیز راضی نمی‌شوند. انسان کارشناسی‌های فنی نظامی را اسیر تحلیل‌های جناحی می‌کنند و به‌ویژه قدرت‌طلبی و شهرت‌طلبی را در زیر لایه‌های ضخیم از شعارها و ادعاهای ماورائی می‌پوشانند؛ تا جایی که امر، هم بر خودشان و هم بر مسئولان مشتبه می‌شود. اینان اقت تصمیم‌گیری‌اند و شعارهای تندشان روح تصمیم‌گیران را تسخیر می‌کند.

۷- تصمیم‌گیری جنگی را به ترسوها واگذار نکنید. آنان نسخه شکست می‌پیچند و از ترس مرگ توصیه به خودکشی می‌کنند.

۸- ایرانیان از هوش، شجاعت و تجربه جنگی برخوردارند. دشمن، ما را در راهی قرار داده است که چاره‌ای جز مقاومت نداریم. با وجود انتقاداتی که طی سال‌ها در این ستون داشته‌ام، معتقدم که ایران به‌ویژه در دو سال اخیر از حزم و احتیاط و مذاکره و صلح‌طلبی دوری نگزیده است. وانگهی، این جنگ در چارچوب رقابت‌های جهانی قابل تحلیل است و نه ضرورتاً در سفق کوتاه اقدامات یک «دولت انقلابی». ازاین‌رو دشمنان عزم کلیت ایران، تخریب و تجزیه آن کرده‌اند تا بر منابع انرژی ایران سلطه یابند و حاکمیت‌گذرگاه حیاتی جهان در جنوب کشور را تصاحب کنند.

۹- «سخن» نوعی تصمیم‌گیری است، هر سخن رئیس‌جمهور در شرایط جنگی می‌تواند هزینه‌زا باشد. رئیس‌جمهور سخنان خود را به صورت مکتوب و حتماً با مشورت کارشناسان حقوق بین‌الملل ارائه دهد.

از منظری معنایی، یک سوو روح پاک ایران است که از توحید، فرهنگ و تمدنی چند هزار ساله سرچشمه می‌گیرد و سوی دیگر روح ناپاکی است که در جزیره ایستین تسخیر شده است.

یکشنبه ۱۷ اسفند ۱۴۰۴
۱۸ رمضان ۱۴۴۷
۸ مارس ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۳۴۳
۳۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: **مروری بر کتاب «پایانی که آغاز من است» • علیه انسجام ملی/ بهرام سعدی • روایتی از زندگی مختل‌شده مردم در هشتمین روز از جنگی که به مردم تحمیل شده**

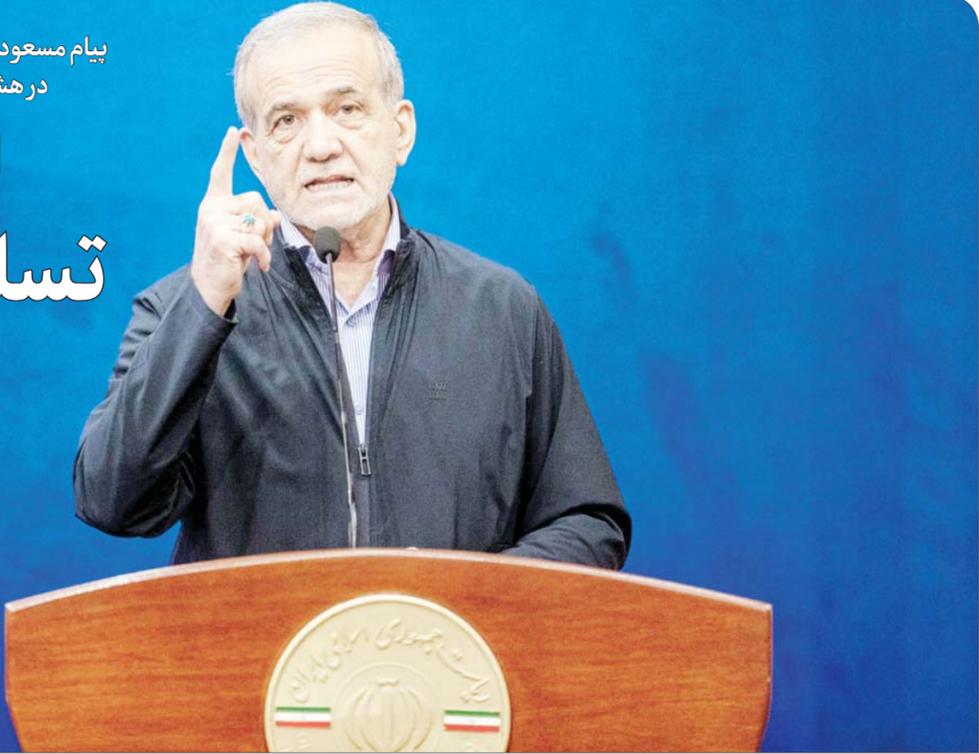
«شرق» تأثیر افزایش بهای انرژی در بازارهای جهانی را بر معادلات جنگ بررسی می‌کند

از نفت تا خاموشی آتش درگیری

گزارش تیتربک را در صفحه ۶ بخوانید

پیام مسعود پزشکیان و میدان داری نظامیان در هشتمین روز جنگ تمام عیار:

ایران تسلیم‌ناپذیر

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید.عکس: مجید حسینی - gettyimages

یادداشت

پیامی در میانه بحران؛ وقتی روایت‌ها میدان را می‌گیرند

سعیددلفانی

سرپرست پیشین دادسرای فرهنگ و رسانه وقاضی دیوان عدالت اداری

است. در فضای جنگی و بحران، بیان عذرخواهی یا تأکید بر مسئولیت در مقابل کشورهای منطقه می‌تواند به‌راحتی از سوی رقیب یا دشمن به‌عنوان نشانه‌ای از ضعف یا عقب‌نشینی تعبیر شود. همان‌طور که هنری کیسینجر در سیاست خارجی بارها تأکید کرده است: «معنای پیام را دشمن تعبیر می‌کند، نه گوینده آن». از این منظر، بیان چنین لحنی در متن بحران، بدون یک چارچوب رسانه‌ای محکم، می‌تواند برداشت‌های نامطلوب ایجاد کند و پیام واقعی را تحت‌الشعاع قرار دهد.

اما این پیام بلافاصله وارد میدان روایت‌های سیاسی شد. چند ساعت بعد، دونالد ترامپ در شبکه اجتماعی خود تفسیری کاملاً متفاوت از این پیام ارائه داد. او نوشت که ایران «از همسایگان خود عذرخواهی کرده و عملاً تسلیم شده است» و این اتفاق را نتیجه «حملات بی‌امان آمریکا و اسرائیل» دانست؛ حتی با لحنی طعنه‌آمیز افزود که ایرانی‌ها گفته‌اند: «متشکریم رئیس‌جمهور ترامپ» و او پاسخ داده است: «خواهش می‌کنم».

اینجا دقیقاً همان نقطه‌ای است که تحلیل سیاست رسانه‌ای اهمیت پیدا می‌کند. واقعیت این است که آنچه ترامپ ارائه داد، بیش از آنکه

یادداشت

هزیمت هژمونی در مسلخ جنون؛ تبیین منطق «شجاعت راهبردی» در برابر تجاوز

علیرضارجانی

۱. **روان‌پریشی سیاسی؛ ریشه فروپاشی امپراتوری‌ها**
حکمرانی بر مدار عقلانیت، ضامن بقای هر نظامی است؛ اما آنچه امروز در هیئت حاکمه واشنگتن مشاهده می‌شود، نوعی «روان‌پریشی سیاسی» است که قصد دارد با جنون و لفاظی، شکوه ازدست‌رفته خود را بازسازی کند. تهدیدات لجام‌گسیخته علیه کشورهایی نظیر ایران یا حتی نگاه‌های توسعه‌طلبانه به کوبا، نشان از یک «خودشیفتگی استراتژیک» دارد که واقعیت‌های میدانی را نادیده می‌گیرد.

آمریکا باید بداند که «هژمونی» با خون‌ریزی و ارباب‌بازسازی نمی‌شود. تاریخ گواهی می‌دهد که هرگاه حکومتی به جای تعامل عادلانه، به «جنون قدرت» پناه برد، مسیر سقوط خود را هموار کرده است. بازگشت به عصر یک‌جانبه‌گرایی در جهانی که قطب‌های جدید قدرت در آن سر برآورده‌اند، خیالی خام است که تنها هزینه‌های گزاف انسانی و اقتصادی به بار می‌آورد.

۲. **اقتصاد جنگ؛ حساب یک میلیارد دلاری**

یکی از زوایای پنهان اما تکان‌دهنده این کارزار، ابعاد اقتصادی آن است. اعتراف رسانه‌های عبری و غربی به هزینه سرسام‌آور «روزانه یک میلیارد دلار» برای تدوام جنگ علیه ایران، برده از یک فاجعه محاسباتی برمی‌دارد. این رقم، فراتر از یک عدد ساده، نشان‌دهنده فروپاشی منطق «هزینه-فایده» در دستگاه دیپلماسی و نظامی آمریکاست. وقتی

بقایی:

سکوت در برابر تجاوز آمریکا و اسرائیل، صلح جهانی را به مخاطره می‌اندازد

۶

برگزیده‌ها

گزارش میدانی «شرق» از آنچه شب یازدهم اسفندماه در مجتمع مسکونی اکباتان گذشت

شب طولانی «اکباتان»؛ باران خرده‌شیشه و آژیرهای ممتد

با وقوع جنگ، قیمت برخی اقلام خوراکی در بازار نیمه‌تعطیل صعودی شده است

فشار قیمت‌ها در بازار مواد غذایی

مروری بر کتاب «اتوبیوگرافی زنان در ایران معاصر» به مناسبت روز جهانی زن

رونمایی از فردیت شخصی

سود پنهان مسکو از جنگ ایران

۴

دفاع همه‌ایرانیان از ایران
یادداشتی از کیسوففوری

۸

یادداشت

خوش‌بینان و بدبینان

احمدشیرزاد

این روزها کارمان شده بالا و پایین‌کردن فرسته‌ها در کانال‌های مشترک فضای مجازی که هرکدام از ما با اسامی مختلف با دوستان و آشنایانش دارد. البته کاری است خسته‌کننده و ملال‌آور. که دانستن اینکه «چه خواهد شد؟» همه ما را به سمت آن کشانده است. کسانی را که در این کانال‌ها به گفت‌وگو و مبادله مطلب می‌پردازند، می‌شود از حیث‌های مختلفی دسته‌بندی کرد؛ مثلاً بنا بر سلیقه سیاسی یا نگاه عقیدتی و امثال آنها. اما به‌خصوص در این ایام که اخبار جنگ تحمیلی آمریکا و اسرائیل بر ضد مردم ایران داغ است، افسرد از حیث نگاه خوش‌بینانه و نگاه بدبینانه به‌طور ویژه‌ای از هم تفکیک می‌شوند. جماعتی هستند که مواردی که دشمن به ما ضربه زده، نظمی که آسیب دیده‌اند و خساراتی را که وارد شده است، یک به یک دنبال می‌کنند؛ «کجا را زده»، «چند نفر کشته شدند»، «چقدر خرابی به بار آمد» و امثال این موارد موضوع کنجکاوی این دسته از افراد است. در مقابل

اینها، کسانی هستند که بر روی ضرباتی که از سوی نیروهای ما به دشمن وارد شده است، تمرکز دارند؛ با علاقه اخبار یک به یک حمله‌های روزندگان کشورمان را دنبال می‌کنند و آمار آسیب‌های طرف مقابل را از بر هستند. شاید این دو دسته آفریده خدا در میان بندگان هر دو لازم و مفید باشند. اگر جماعت اول نباشند، سهل‌انگاری‌ها و خوش‌خیالی‌ها کار دست جامعه می‌دهد.

ادامه‌در صفحه ۳

ادامه‌در صفحه ۳

سازمان خصوصی سازی

«خلاصه آگهی عرضه عمومی»

شناسه آگهی ۲۱۴۳۸۶۴ رجوع به صفحه ۳ م الف ۴۵۷۴

ادامه‌در صفحه ۳

۳

نوبت اول